

מסורת הש"ס

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

צה.

תורה אור

1. אֶהְיֶה קוֹלֶךָ בַּת גִּלְיָם הַקְּשִׁיבִי לִשְׁמָע עֲנִיָּה יִשְׁעִיהוּ י' עֲנִיָּה: 2. דְּבָרִי יִתְּמֶהוּ בֶן חֲלָקִיָּהוּ מִן הַבְּנִיּוֹת אֲשֶׁר בְּעִנְיָתוֹ בְּאֶרֶץ בְּנִימִן: יִמְיֶיהוּ א' 3. גִּזְרֵי אֶרֶץ יִזְחָדָה מִשְׁרָף בְּנֵי עֲלִית בְּרַע רָבִץ בְּאֶרֶץ וּכְלִבְיָא מִי יִקְמֶנָה: בְּרֹאשִׁית מִט ט 4. יִזְרַד שִׁמְשׁוֹן וְאֲבִיו אֲמָנוּ תִּמְנָתָהּ וְיָבִיא עַד כְּרִמִּי תִּמְנָתָהּ וְהָיָה כְּפִיר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקִרְיָתוֹ: שׁוֹפְטִים יד ה 5. מִשָּׂא בְּהֵמוֹת נֶגֶב בְּאֶרֶץ יֶזְרָה וְנִזְקָה לְבִיָּא לְיִשְׁרָאֵל מִקֶּדֶם אֶפְרַיִם וְשִׁשְׁרָף מִעֻפָּה יִשְׂאוּ עַל בִּתְּחָן עֲרִים חִלְדָּה וְעַל דְּבִשֵׁת גְּמִלִים אוֹצְרוֹתָם עַל עַם לֹא יִזְעָלָה: יִשְׁעִיהוּ ו' 6. עַל שֹׁחַל וְתַנְתָּן תִּדְרֹךְ תִּרְמָס כְּפִיר וְחִנִּי: תְּהִלִּים צא יג 7. לֹא תִדְרֹכֶיךָ בְּנֵי שִׁחָן לֹא יִפְדֶּה אֶתְּךָ מִיָּד שֹׁחַל: אִיּוֹב כח ח 8. עוֹד הַיּוֹם בִּנְבֵל לְעוֹד יִנְפֹךְ יָד הָרֹב בֵּת צִיּוֹן בְּצֶטֶת יִרְדְּשָׁקִים: יִשְׁעִיהוּ י' לב 9. וְיָהִי בִלְקִלָּה הָהוּא וְיֵצֵא מִלֶּאֱךָ י' וְיָרֵךְ בְּמִזְחָה אֲשׁוּר מֵאֵה שְׁמוֹנִים וְחֲמִשָּׁה אֶלֶף וּשְׁבַעִימָה בְּבֶקֶר וְהָיָה כֻּלָּם פְּגָרִים מִלִּבָּם ב' יט לה 10. וְיִשְׁבִּי בִּבְבֶּ אֲשֶׁר בִּילִידִי תִּרְפָּה וּמִשְׁקֵל קִינוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁקֵל נִחֲשֶׁת וְהָיָה חֲגוֹר חֲדָשָׁה וְיִאֲמַר לַחֲבוּת אֶת דָּוִד: שְׁמוּאֵל ב' כא טז 11. תִּרְחִיב צַעְדִּי תִּחְתִּי וְלֹא מַעְרֹד קִרְסָלִי: תְּהִלִּים יח לו 12. אִם תִּשְׁכַּח בֶּן שְׁפָתַי בְּנִפְי יִזְנֶה נִחְפָּה בְּכֶסֶף וְאֲבִירוּתִי בִּירְקָרֶךְ תְּהִלִּים סח יד 13. וְיִצְרָךְ לוֹ אֲבִישִׁי בֶן צִרְיָה וְיָרֵךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וְיִתְּמֶהוּ אֲזַנְשִׁעוּ אֲנִשִּׁי דָּוִד לוֹ לְאֲמֹר לֹא תִצָּא עוֹד אֲתָנוּ מִלְּחֶמָה וְלֹא תִכְבֶּה אֶת נֵר יִשְׂרָאֵל: שְׁמוּאֵל ב' כא יז 14. וְאָבִיא הַיּוֹם אֶל הָעָן וְאֲמַר י' אֲלֵהֶּ אֲדִנִּי אֲבָרְהָם אִם יִשָּׁר נָא מַצְלִיחַ דְּרָכִי אֲשֶׁר אֲנִי הֹלֵךְ עֲלֵיהֶ: בְּרֹאשִׁית כד מב

לשון פרסי קריטא. ל"א כפר הוא: קמטיס. הכניעו תחת הכד של זיתים וימצי עלה למעכו: מכא ליה ארעא מוטוסיס. נתרכס הארץ מתחתיו ולא הזיקו. ל"א מכא נשפלת כעין גומא והיתה מגינה עליו: בארעא גריזי דמיא. בארעא סאין של מים. ל"א בארעא כורא דמיא דר' ט' נדות של מים: איטריף קמטיס. היתה טורפת ומחזקת ענמא וממרטת כנפיה והומה ומאערט: קפסה ליה ארעא. כמו לא תקפון (דברים טו). נתקלרה הארץ והגיע מהרה לארץ פלשמים: לערפה אימיס. דישיצי: נוולה. טווה: כד חויסיס. ערפה לאשיצי סברה למקטליה באותו פלך שהיה צידה ולא נגע צו: אמרה ליה לאשיצי אייתי לן ההוא פלך דנפל לפניך: ה"ג פתקיה בריש מוחה וקטלה. השליך אשיצי הפלך לראשה ומתה: פתקיה לדוד לעילא. זרקו כלפי מעלה: ודן ליה. נעץ תחמיו חנימו בקרקע כדי שיפול עליו וימות: ונימא אישו. דוד עלמו לימא שס: אין חנוס. אין דעמו מכוונת לומר השס. והשטא נילל דוד והשליכו השס צרחוק והלכו אשיצי ודוד וחזרו להס: אמר ליה. אשיצי לדוד: ומאי צעים כלא. למה צאת כאן: אמר ליה. הקצ"ה אמר לי רלונך שכלה זרעך או תמסר ביד אויבך והכי אהדרי ליה מוטב שאפול ביד אויב: אמר ליה אפיך ללוסוד. הפוך תפלתך ואמור לפניו מוטב יכלה זרעך ולא תמסר ביד אויב דמה לך צלעך בניך: צר כך קירא לנזון ואם לא תצטער. משל הוא שאומרים בני אדם: סייע כדן. עזר תפלתך להפכה: והוא קא רדוף צפריסו. והס צורחין שהיה קרוב לארץ פלשמים: ווי מטו קוני. לאותו כפר ששמו קוני שצין א"י לארץ פלשמים: אמרי קוס ציה. אמרו זה לזה עמוד כנגדו ואל תצרח ונגנו ולכן נקרא קוני. אענהו הוי צקיא"ס בשמות הכפרים ועדיין הוי מפחדין וצורחין: כי מטא צי פרי. שס מקוס: אמרו צין פרי גוריון. צממיהא: צקצלא. שהרגנו: וילא

עניה ענתות. (כמו עניה"ס) כלומר נציאות ירמיה הענתות היא שעתידה לצא על נצוד נר שחמסר ירושלים צידו: ארי כפיר וכו'. וצדוכתא אחרימי' מפורש למה נקראו לו כל השמות הללו: אי פני. דכולי קרא להלי קולך"י לא מחושבנא הוא א"כ ליכא אלא תשע מסעות דהא עוד היום לאו מחושבנא [נמי הוא]. ומתוך עברו מעברה תרמי אינון עברו חד מעברה חד ואיכא עשר מסעות: אוסו היום נשטייר מעונה של נוב. [דמפני עון] שהיה להם לישראל על שנהרגו כהני נוב קבע הקצ"ה העונש עד אותו היום ואותו יום צלצד נשטייר מזמן העונש ואילו היה נלחם בירושלים באותו היום היה כוצסה והכי משמע קרא עוד היום אותו יום העמידו לסנחריב על ירושלים צעון נוב: סגא כחד יומא. והיינו י' מסעות שנסע אותו היום: שדו ליה. לסנחריב: צספרכי. תחמיו טפ"ט צלע"ז עד שראה ירושלים כולה: עלה וקס ומניד ברישיס. עליה עמוד והיה מניד צראשו: נשדי ציה ידא האידינא. נלחם צה עתה: תמסיסו. תמה הוא להחמיל היום משום חולשא דלורחא. ל"א תמהיתו נתיגעס ודומה ליה (בסנחריב) איממה למיתב: גולמו הרג. חמיה של חומה. לשון פרסי. אכן רעועה מן החומה ונצקעה: צה דינא צנול דינא. כיון של דינא צנול הריצ וכן מפני שלא נכצסה צו ציוס לא הללית ממחרת: וישצי צנוב. אידי דאירי לעיל באותו יום שנשטייר מעונה של נוב נקט הכא וישצי צנוב צצא על עסקי נוב: הרפה. היינו ערפה: משקל קינו. מתרגמין מתקל סופיניה: והוא חגור חדסה. והוא אסיר איספניקי חדחא: נערד דואג האדומי. שספר לשון הרע על דוד שנתקנא צו שאול ולפי שקבל אחימלך את דוד צנוב אמר ליה שאול סוצ ופגע צכהני ה' נמאא שעל ידך נהרגו ואמה נכשלו וצחטא זה נהרג שאול ושלשת צניו צמלחמת פלשמים: שר ציואי.

זרעך או תמסר ביד אויב אמר לפניו רבונו של עולם מוטב אמסר ביד אויב ולא יכלה זרעי יומא חד נפק^א לשכור בזאי אתא שטן ואדמי ליה כטביא פתק ביה גירא ולא מטייה משכיה עד דאמטייה לארץ פלשתים כדחזייה ישבי בנוב אמר היינו האי דקטליה לגלית אחי כפתיה קמטיה אותביה ושדייה תותי בי^ז בדייא אתעביד ליה ניסא מכא ליה ארעא מתותיה היינו דכתיב^י תרחיב צעדי תחתיו ולא מעדו קרסולי ההוא יומא אפניא דמעלי שבתא הוה אבישי בן צרויה הוה קא חייף רישיה בד' גרבי דמיא חזינהו כתמי דמא איכא דאמרי אתא יונה איטריף קמיה^א אמר^ב כנסת ישראל ליונה אימתילא שנאמר^{יב} כנפי יונה נחפה בכסף שמע מינה דוד מלכא דישראל בצערא שרי אתא לביתיה ולא אשכחיה אמר^{יג} תנן אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשין בשרביטו בשעת הסכנה מאי אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה בשעת הסכנה שפיר דמי רכביה לפרדיה וקם ואול קפצה ליה ארעא בהדי דקא מסגי חזייה לערפה אמיה דהוות נוולא כי חזיתיה פסקתה לפילכה שדתייה עילוייה סברא למקטליה אמרה ליה עלם אייתי לי פלך פתקיה בריש מוחה וקטלה כד חזייה ישבי בנוב אמר השתא הוו בי תרין וקטלין לי פתקיה לדוד לעילא ודן ליה לרומחיה אמר ניפול עלה ונקטל אמר אבישי שם אוקמיה לדוד בין שמיא לארעא^ד ונימא ליה איהו אין חבוש מוציא עצמו מבית האסורין א"ל מאי בעית הכא א"ל הכי אמר לי קודשא בריך הוא והכי אהדרי ליה א"ל אפיך צלותיך בידך קירא לזיבון ואת לא תצטער א"ל אי הכי סייע בהדן היינו דכתיב^{יז} ויעזור לו אבישי בן צרויה אמר רב יהודה אמר רב שעזרו בתפלה אמר אבישי שם ואחתיה הוה קא רדיף בתרייהו כי מטא קובי אמרי קום ביה כי מטא בי תרי אמרי בתרי גוריון קטלוה לאריא אמרי ליה זיל אשתבח לערפה אימין בקיברא כי אדכורי ליה שמא דאימיה כחש חיליה וקטליה היינו דכתיב^{יח} אז נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצא עוד אתנו למלחמה ולא תכבה את נר ישראל ת"ר שלשה קפצה להם הארץ אליעזר עבד אברהם ויעקב אבינו ואבישי בן צרויה הא דאמרן אליעזר עבד אברהם דכתיב^{יט} ואבוא היום אל העין למימרא דההוא יומא נפק יעקב אבינו דכתיב